

СПРАВА «ТОВ «АЗАЛІЯ» ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF AZALIYA, TOV AND OTHERS v. UKRAINE)

(заяви № 31211/14 та № 31338/14)

Стислий виклад рішення від 09 березня 2023 року

Заявники орендували в органів місцевого самоврядування земельні ділянки на «Кінному» ринку у м. Харків, на яких розташовувались будівлі, які належали їм на праві приватної власності. З 2010 року органи місцевого самоврядування відмовляли заявникам у продовженні дії договорів оренди, посилаючись на необхідність реконструкції території в межах генерального плану міста. Заявникам неодноразово надходили приписи про звільнення земельних ділянок, оскільки вони більше не мали права на користування ними, а також про знесення будівель як самовільно розміщених об'єктів. 07 листопада 2012 року міська рада ухвалила рішення про благоустрій міста та наказала органам місцевого самоврядування звільнити місто від деяких «самовільно розміщених об'єктів». Того ж дня будівлі заявників були знесені на підставі зазначеного рішення міської ради. Заявники оскаржили до Комінтернівського районного суду міста Харкова (далі – районний суд) законність рішення міської ради від 07 листопада 2012 року у частині щодо їхнього майна, а саме, знесення будівель. Районний суд визнав знесення будинків законним. Апеляційний суд залишив постанову районного суду без змін, а у відкритті касаційного провадження заявникам було відмовлено. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржились за статтею 1 Першого протоколу Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на відсутність законних підстав для визнання відповідних будівель самовільно розміщеними об'єктами, а їх знесення на підставі рішення міської ради від 07 листопада 2012 року суперечило зазначеним нормам. Розглянувши скарги заявників, Європейський суд зазначив, що не зрозуміло, як на момент ухвалення рішення міської ради від 07 листопада 2012 року будівлі, що належали заявникам, могли належним чином бути кваліфіковані як «самовільно розміщені об'єкти». Той факт, що земельна ділянка перебувала у власності міста та закінчення строку дії договорів оренди не скасовували права власності заявників на будівлі, які були належним чином зареєстровані, і не залежали від права власності на земельну ділянку. Європейський суд звертає увагу, що національні суди не посилалися на жодне положення національного законодавства, яке б визначало міську раду як орган чи один з органів державної влади, уповноважений ухвалювати рішення щодо відчуження приватної власності. Європейський суд дійшов висновку, що знищення майна заявників національними органами влади не мало законних підстав і було несумісним з принципом верховенства права та констатував порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. Вирішує об'єднати заяви;
2. Оголошує заяви прийнятними;
3. Постановляє, що було порушено статтю 1 Першого протоколу до Конвенції;
4. Постановляє, що: (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу: (i) 64 500 (шістдесят чотири тисячі п'ятсот) євро ТОВ «Азалія» та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування матеріальної шкоди; (ii) 24 200 (двадцять чотири тисячі двісті) євро ПФ «Юпітер» та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування матеріальної шкоди; (iii) по 3 000 (три тисячі) євро ТОВ «Азалія» і пані Мамінашвілі та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; (iv) 1 000 (одна тисяча) євро пані Мамінашвілі та додатково суму будь-якого податку, що може їй нараховуватися, в якості компенсації судових та інших витрат; (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти; 5. Відхиляє решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.»